

FISKELYCKA

Man pantar inte en Manta, tänkte Jan Perdén och förvandlade reservdelsbilen till en autentisk originalare i toppskick! ➔

TEXT & FOTO GUSTAF SJÖHOLM

NÄR DET DYKER UPP NÅGOT INTRESSANT I OPELVÄG BRUKAR JAG HA SVÅRT ATT SÄGA NEJ.

Jan Perdens rallyupplevelser i unga år påverkade honom mycket. Opel är en vinnarbil!

Varvräknaren skenar och jag lägger i fyran. Vi dammar fram på släta skånska vägar, genom bokskogar och längs välgödda åkrar – i en Opel Manta av första generationen. Den eftertraktade kombinationen SR, Sport Rallye, betyder 1,9-litersmotor med 90 friska hästar. Ur-Mantan väger knappa tusen kilo och pinnar på med en närhet till väg och natur som dagens Opelmodeller bara kan drömma om. Invändigt doftar det sjuttioal när teakimitation blandas med en stor portion svart vinyl.

Ett snabbt ögonkast på utsidan och det råder inget tvivel om att Opel Manta som var en tuffing för 40 år sedan – är en tuffing även nu. Särskilt med mattsvart huv och stripes, standard på SR. Manta var Opels svar på Ford Capri, med vilken Ford i sin tur avsåg upprepa framgångsagan Ford Mustang i Europa. Prisvärda och användarvänliga kupéer var tidens melodi.

Efterintensivutveckling för att hinna ikapp Fords försprång debuterade Opel Manta på Parissalongen 1970. Det var i klartext en kupéversion baserad på nya plattformen "Projekt 1450" som utgjorde grund för Olympia-ersättaren Opel Ascona. Till att börja med erbjöds två versioner av den färska CIH-motorn, 1600 S med 80 hästar samt sportiga 1900 SR. Först 1972 kom snälversionen 1200 S med 1,2-litersmotorn från Kadett

på modesta 60 hästar, men den salufördes aldrig i Sverige.

Förutom emblemet på bakluckan utmärks SR-versionen av 1900-emblem på sidorna samt dubbla utblås bak. Den starkare 1,9-litersmotorn matchas av en högre utväxlad bakaxel. CIH-motorn debuterade i Rekord B 1966 och levde ända fram till 1993. CIH kan utläsas "cam in head" och detta var Opels första motor med överliggande kamaxel, ursprungligen konstruerad i USA. God trimpotential hjälpte till att starta en ny era för Opel i motorsportsammanhang med otaliga segrar under 1970- och 80-talen.

Manta GT/E med insprutningsmotor och 105 hk introducerades i mars 1974 men kom aldrig till Sverige. Här fick vi nöja oss med 1600-motorn de sista åren.

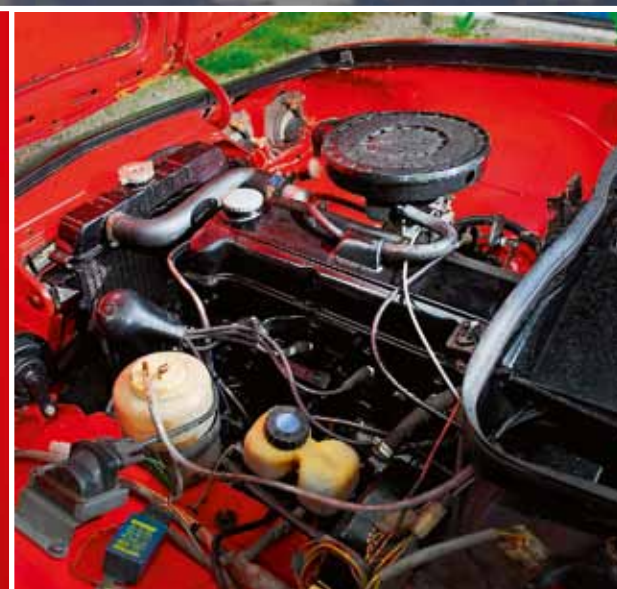
– Och där bor jag, säger Jan Perden från högerstolen. Han pekar på en hög häck och jag blir tvungen att stampa till rejält på bromspedalen för att inte missa infarten. Hårdare stötdämpare fram och bak samt aningen bredare däck hjälper till att trygga framfarten på Manta SR. Ett gäng tamgäss möter oss på gårdsplanen och jag parerar framför en gemytlig skänelänga.

Det perdenska residenset visar sig inte bara rymma skänegäss, lanthöns, en Manta SR och fyra hundar – utan även en rad andra sportiga Opelklassiker. Kadetter, en GT och två Mantor.

– Man stod ju ute i skogarna i slutet av 1970-talet och tittade på rally – där Kadetter och Asconor flög fram, säger Jan. Det kanske inte var så konstigt att förstabilen sedan blev en Opel. En Ascona A och den andra en Opel GT som jag fortfarande har kvar...

Som för många andra tog bilintresset ett uppehåll när familj- och husbestyr åt upp den mesta tiden.

– Men för sju-åtta år sedan vaknade Opelintresset till liv igen – och sedan dess har det rullat på, säger Jan och ler. När det dyker upp något intressant i Opelväg brukar jag ha svårt att säga nej.

Runda bakljus anknar till Opel GT och Chevrolet Corvette.

Skicket på Jan Perdén's Manta är imponerande ner på detaljnivå.

Stramt och sportigt svart – enda avsteget är träimitationen runt instrumenten. Inredningen är det mest svårrenoverade på en sjuttioårs-Opel, det är svårt att hitta de rätta materialen. Men Jan Perdén har lyckats mycket bra.

Snabba Turbo Manta med 158 hk var resultatet av ett samarbete mellan Opel D.O.T. och brittiska Broadspeed och gick endast att köpa i Storbritannien. 28 byggdes.

Bara 79 Manta TE2800 byggdes av belgiska Transurope Engineering i 1974–1975. 2,8-literssexan hämtades från Commodore och gav 142 hk i "standardversionen".

OPEL MANTA 19 SR 1971

Fakta

Nypris: 19 715 kr.

Värde idag: 50 000 – 75 000 kr.

Motor: Rak fyra, två ventiler per cylinder. Enkel tvåports Solex-förgasare. Vattenkyllning. Volym 1 897 cm³. Max effekt 90 hk DIN (102 SAE) vid 5 100 r/min. Max vridmoment 146 Nm vid 2 500 r/min.

Kraftöverföring: Frontmonterad motor, bak-hjulsdrift. Fyrväxlad helsynkroniserad låda med golvspak.

Mått: Axelavstånd 243 cm. Spårvidd fram/bak 133/132 cm. Längd/bredd/höjd: 434/163/136 mm. Tjänstevikt 1 050 kg. Tank 45 liter.

Fjädring/hjulstäl: Skruvfjädring. Fram individuell upphängning med svängarmar och krängningshämmare. Bak stel axel, bärmarm, tvärstag och krängningshämmare. Dubbelverkande teleskopstøtdämpare.

Styrning: Kuggstångsstyrning. 3,7 rattvarv mellan fulla hjulutslag. Vändcirkel 9,8 m.

Hjul: Plåtfälgar 13 tum. Däck 185/70R 13.

Elsystem: 12 volt.

Bromsar: Skivbromsar fram, trumbromsar bak. Broms servo.

Fartresurser: Toppfart: 171 km/h. Acceleration 0–100 km/h 12,7 sek.

Källor: Originalbroschyr från 1971, Jan Ulléns bilfakta 1971.

SAMTLIGA BLACK MAGIC VAR SVARTA MED GULRÖDA STRIPES OCH I ANNONSMATERIALET PORTRÄTTERADES MODELLEN MED EN BLOND TYSKA HÅLLANDE EN KOPPLAD SVART PANTER.

Faktum är att Jan fick med Mantan som reservdelsbil till en annan Manta SR han köpte 2005. Men en någorlunda välbehållen plåt gjorde att det blev originalrenovering istället – och i slutändan två Mantor. Reportagebilen såldes ny i Sverige och var ett av de allra första exemplaren som rullade ur fabriken i Antwerpen. Registrerad i oktober 1970 som årsmodell '71 och levererad till Uppsala.

Jan har spenderat många timmar i garaget för att uppnå dagens fina skick.

– Idag är det nästan bara inredningar som är svåra att återställa, medan det mesta i motor-, plåt- och hjulupphängningsväg finns att köpa nytillverkat, berättar Jan.

Bara för tio år sedan var det betydligt tuffare att hitta delar än i dag – nu har flera nya Opelspecialister både i USA och Tyskland gjort tillvaron enklare.

– Jag handlar främst från tyska Splendid Parts, det går i princip att köpa en ny bil i delar, upplyser Jan.

Bakom formerna på Manta A stod nye designchefen Charles M. "Chuck" Jordan. Han intog den prestigefyllda rollen som chefsdesigner på Cadillac redan som 30-åring. På Opel stannade Chuck bara i tre år, 1970 återvände han till GM i USA. Men Chuck satte sitt namn på Manta såväl som

den mer renodlade sportkupén GT – och skulle florerar i Opelsammanhang även långt senare under sin 43 år långa karriär.

De färgglada kulörvalen på 70-talets Oplar, de sensuella affischerna och skojiga reklamklippen skvallrar om att Opel var på hugget. För att nå yngre kundsegment – med modeller som GT och Manta – skydde man inga medel och inkluderade damer med den ena kjolen kortare än den andra. Men i fallet Manta poängterade Opel ständigt det praktiska bagageutrymmet och (lilla) baksätet. Som i en broschyr från 1971: "Opel Manta har blivit den idealiska lösningen för många sportbilsentusiast som skaffat sig familj."

Opels förnyringsförsök var sällan tydligare än sista specialversionen av Manta GT/E - Black Magic. Samtliga Black Magic var svarta med gulröda stripes och i annonsmaterialet porträtterades modellen med en blond tyska i slimmad svart outfit – hållande en kopplad svart panter. I Sverige salufördes dock inte den insprutade 105-hästars Manta GT/E överhuvudtaget – vi fick nöja oss med Manta SR.

Opels första lilla "muskelbil" blev en framgång, totalt tillverkades 498 553 Manta A fram till och med 1975 när Manta B tog över. Med drag från Corvette, Camaro och Fiat Dino är första generationen Opel Manta idag en allmer eftertraktad samlarbil. Ibland skymd av efterträdaren

Strax före lanseringen av Manta B dök Black Magic upp. Idag skapas replikor av denna specialversion.

som tillverkades i hela 13 år. Den har heller inte samma motorsportarv som Manta B, men är mindre förknippad med motorburen ungdom, jättespoilers och – inte minst – de svidande tyska Mantaskämten. Det är med andra ord både riskfritt och hög tid att köpa ett av de få kvarvarande exemplaren av Manta A. 🐾